

De opkomst en groei van de kluseconomie

Presentatie NGSZ

3 september 2018

Bas ter Weel

Roetersstraat 29

1018 WB

Amsterdam

Tel: +31 (0)20 252 1630

secretariaat@seo.nl

www.seo.nl

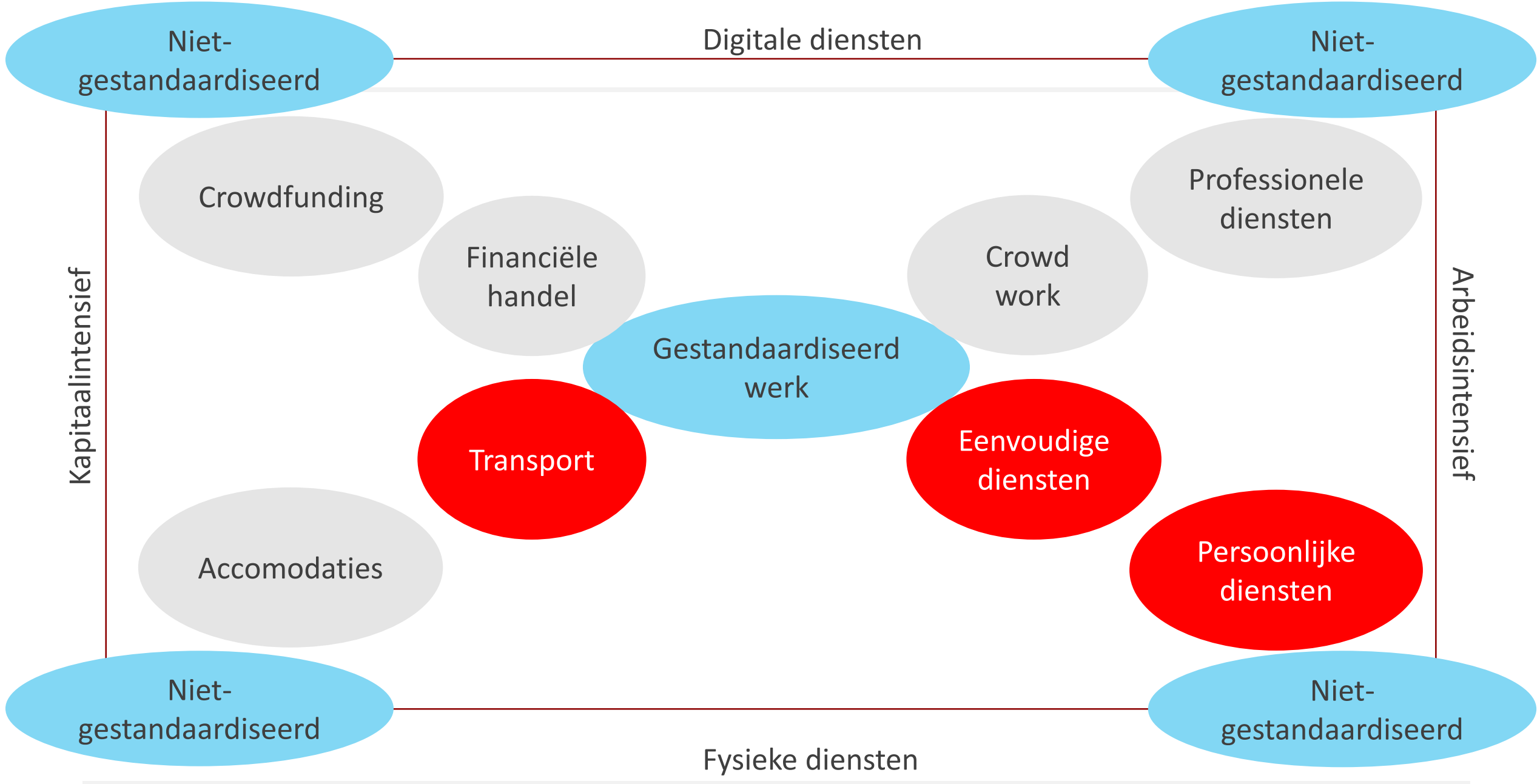
De opkomst en groei van de kluseconomie in Nederland

- Wat betekent de opkomst van de kluseconomie in Nederland?
 - Definitie: Wat is de kluseconomie?
 - Omvang en groei: Wat is de omvang en de groei van de kluseconomie in Nederland?
 - Consequenties: In hoeverre is het werk in de kluseconomie anders dan bestaand werk? En wat zijn de arbeidsrechtelijke, sociaalzekerheidsrechtelijke en fiscaalrechtelijke implicaties daarvan?

Definitie

- Smalle definitie om juridische context voor Nederland relevant te maken
 - Betaald werk ...
 - uit fysieke arbeid ...
 - verricht in Nederland ...
 - via een internetplatform (een app of website)



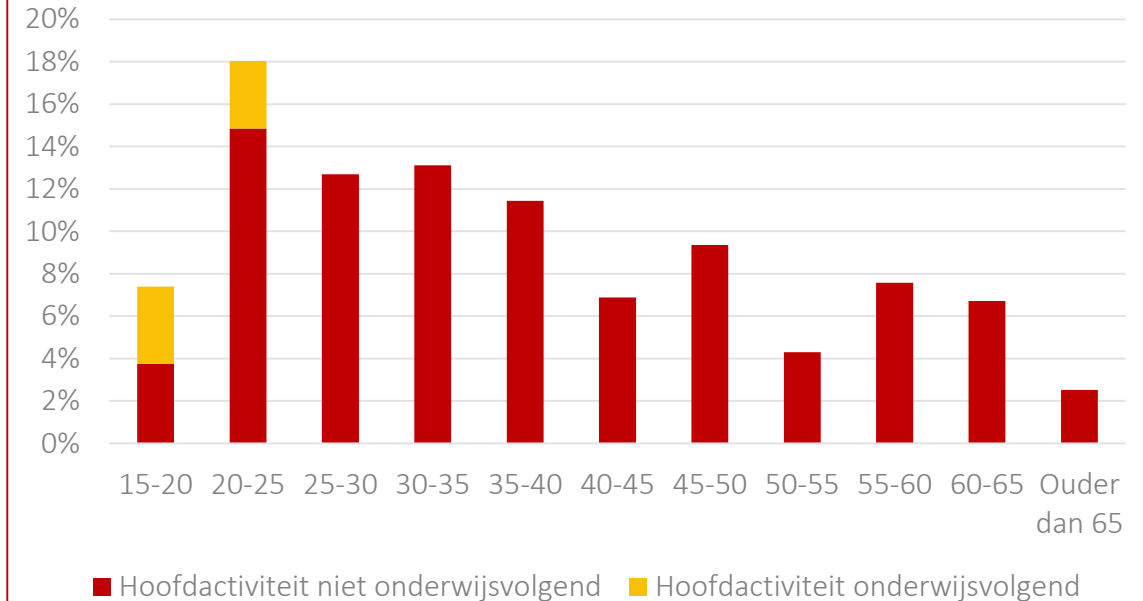


Omvang van de kluseconomie is vooralsnog beperkt

- Omvang

- 0,4% van werkenden (34.000 werkers)
- Relatief laag inkomen
 - Gemiddeld € 15 per uur
 - Mediaan € 13 per uur
- Relatief weinig uren
 - Gemiddeld 20 uur per week
 - Mediaan 10 uur per week
- Kwart is jonger dan 25 jaar
- Kort actief (50% korter dan 6 maanden) en weinig ambitie (twee derde verwacht binnen een jaar te stoppen)
- Helft heeft minstens een Hbo-opleiding
- Maaltijdbezorging, personenvervoer en huishoudelijke dienstverlening vormen de hoofdmoot

Werkers naar leeftijdscategorie



- Onderzoeksstrategie
 - Interviews met platforms
 - Interviews met vakbonden en werkgevers
 - Enquête onder representatief deel van de Nederlandse beroepsbevolking (> 15 jaar)

Kansen voor groei en veel ambitie bij ondernemers

- Groei wordt gedreven door ...
 - Technologie (smartphone)
 - Voorkeuren (benutten latente vraag)
 - Aanbod van werkers
 - Wet- en regelgeving
- Bepalend voor de absolute groei zijn ...
 - 2010: Smartphone
 - 2015: Buitenlandse platforms actief in Nederland
- Ambities
 - Platforms willen ieder jaar verdubbelen in omzet
 - Groei buiten de Randstad
 - Nieuwe activiteiten (zorg, onderwijs) ontwikkelen



Werkpraktijk wijkt af van ‘traditionele’ vormen van werk

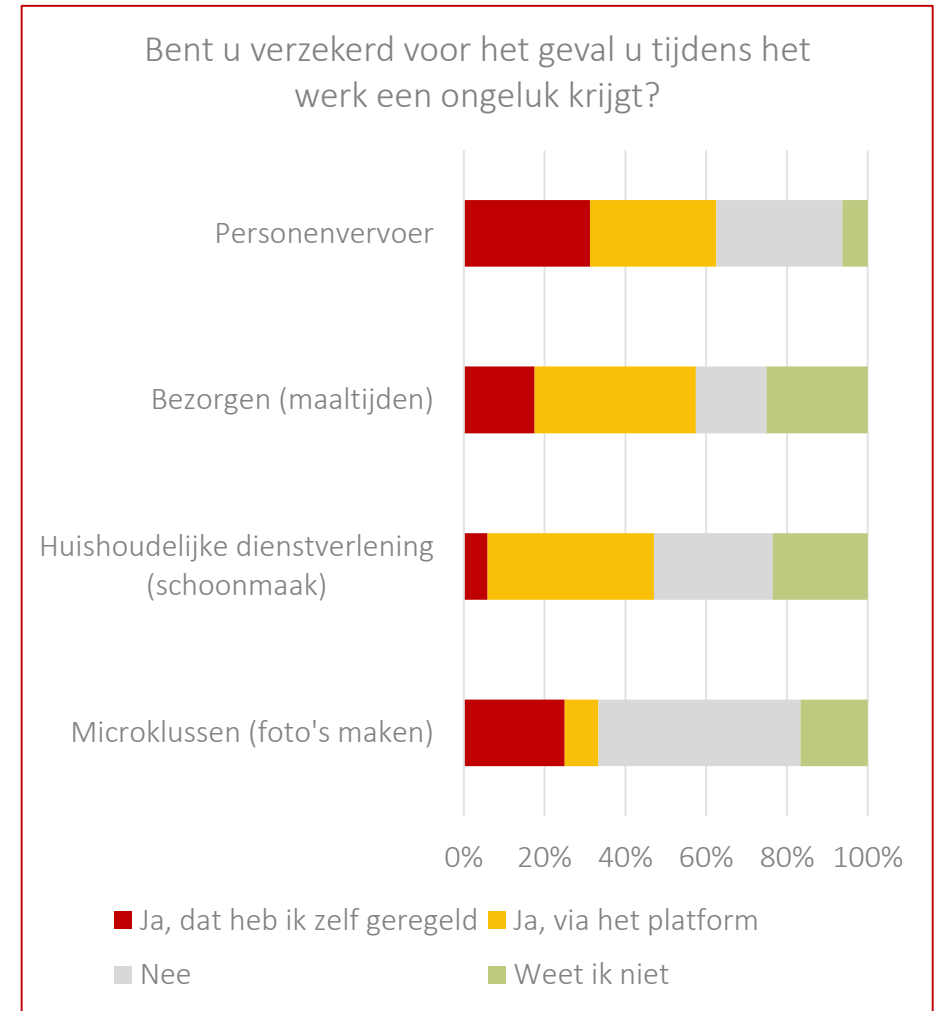
De werkpraktijk van werkers in de kluseconomie is mogelijk anders dan in andere vormen van werk. Het gaat om jonge bedrijven die door de nieuwe technologie onder meer de factor ‘arbeid’ op een andere manier inrichten dan in traditionele bedrijven waar werkers iedere dag naar een productielocatie komen om hun werk te doen.

- Organisatie van werk
- Werving en selectie
- Verdeling van werk
- Verdiensten en betalingsstromen



Organisatie van werk verschilt per platform

- Verschillende (beoogde) contractvormen
 - 70% opdrachtnemer (10% is hierbij geen ondernemer)
 - Overeenkomst met platform of afnemer
 - Toegestaan om voor meerdere platforms te werken
 - Mogelijk om kleding/uitrusting af te nemen
 - Zelf verantwoordelijk voor verzekeringen
 - 15% werknemer
 - Flexibel contract voor bepaalde tijd (nuluren-, min-maxcontracten)
 - Sociale bescherming conform de wettelijke minimumeisen
 - Selectie: werknemers zijn minder betrouwbaar dan opdrachtnemers (volgens de platforms)
 - 15% maakt gebruik van de regeling Dienstverlening aan huis
 - Vooral in de schoonmaak



Nauwelijks belemmeringen om aan de slag te gaan

Voor alle platforms geldt dat er een lage drempel is voor werkers om zich aan te melden

- Uit de interviews met de verschillende platforms blijkt dat het over het algemeen eenvoudig is voor geïnteresseerden om zich aan te melden bij een platform
- Minimumeisen om toe te treden zijn laag (m.u.v. taxichauffeurs die over een licentie moeten beschikken)
- Platforms proberen te voorkomen dat er (op bepaalde momenten) te veel actieve platformwerkers zijn door te werken met inschrijving



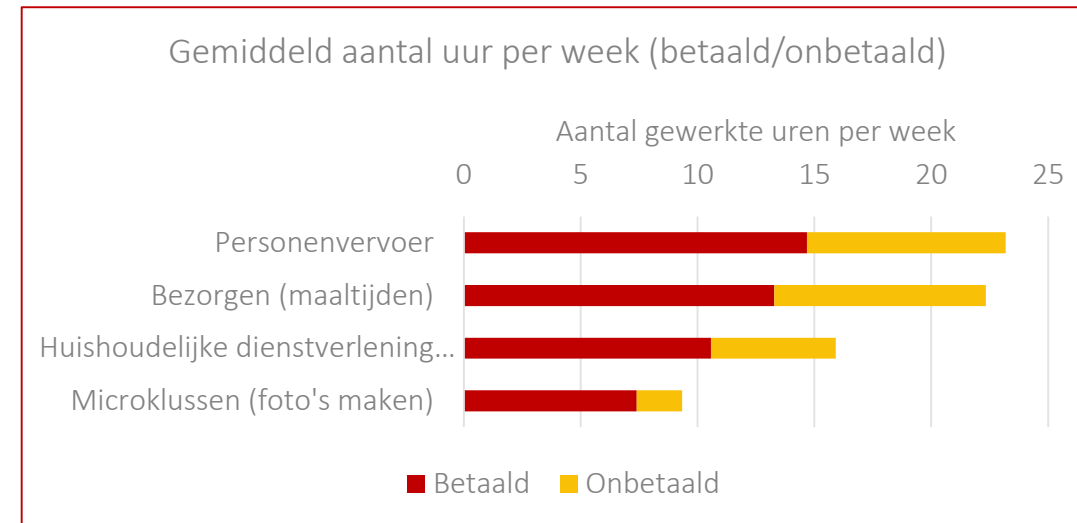
Verdeling van werk is niet overal hetzelfde

- Een match tussen vraag en aanbod komt op verschillende manieren tot stand
 - Platform selecteert werker
 - Dit vindt meestal plaats op basis van de locatie van de klus en de locatie waar de werker zich bevindt.
 - Klant selecteert werker
 - Hierbij worden meestal klussen op het platform aangeboden aan mogelijk geschikte en geïnteresseerde werkers.
 - Snelste reactie krijgt de klus
- Om op een platform actief te mogen blijven hanteren vrijwel alle platforms het beleid dat werkers voldoende klussen moeten uitvoeren en een voldoende rating moeten behalen
 - Werkers geven aan dat eenvoudig aan deze eis is te voldoen



Verdiensten zijn beperkt en betalingsstromen vaak via derde partij

- Actief op het platform
 - Het aantal uren dat werkers via een platform werken varieert sterk binnen en tussen platforms
 - Er bestaat vrijheid in het aantal uren dat werkers beschikbaar zijn voor werk, ook gedurende het jaar
- Tarieven
 - Platform bepaalt: vaak bij gestandaardiseerd werk
 - Klant bepaalt: vaak bij schoonmaakdiensten
 - Werker bepaalt: vaak bij vakmensen
- Betalingsstromen
 - Via externe partij met commissie voor het platform



Consequenties en juridische context

In hoeverre is het werk in de kluseconomie anders dan bestaand werk en wat zijn de arbeidsrechtelijke, sociaalzekerheidsrechtelijke en fiscaalrechtelijke consequenties daarvan?

- Werkgeverschap (maaltijdbezorgers)
- Bemiddeling (dienstverlening)
- Kwetsbaarheid (maaltijdbezorging, schoonmaak, personenvervoer)
- Versnippering (microtaken)



Heterogeen gezelschap, werkgeverschap niet eenduidig bepaald

- Indicatoren opdrachtnemerschap:
 - Vrijheid niet te werken
 - Eigen materiaal
 - Mogelijkheid van vervanging
 - Wijze van factureren
- Contra-indicatoren
 - Niet zelf tarief bepalen
 - Soms geen andere opdrachtgevers
 - Onderneming alleen t.b.v. platformwerk
 - Organisatorisch onderdeel van platform

- Geen algemeen antwoord
- Onderdeel bredere discussie, in die zin niet anders
- Bedrijfsmodel gebaseerd op werken met opdrachtnemers
- Werkpraktijk daar sterk op ingericht

Er komen verschillende vormen van bemiddeling voor

- Vraag en aanbod arbeid bij elkaar gebracht
- Mate van invloed platform verschilt sterk
 - Zeer beperkt (alleen ruimte op site bieden)
 - ↕
 - Zeer groot (bij elk contact tussen werker en afnemer een rol)
- Mogelijk arbeidsbemiddeling of terbeschikkingstelling
- Mogelijk fictieve dienstbetrekking door tussenkomst



Kluseconomie leidt waarschijnlijk niet tot meer kwetsbaar werk

- Werk tegen lage verdiensten met weinig zekerheid, ongeacht de contractvorm
- Het meeste platformwerk dat als kwetsbaar wordt beschouwd, is dat ook zonder tussenkomst van platformen
- Wordt niet als problematisch ervaren door werkers
- Werkers voelen zichzelf soms juist veiliger door platform (schoonmaak)
- Elektronisch betalingsverkeer opent mogelijkheden bestrijden informele economie

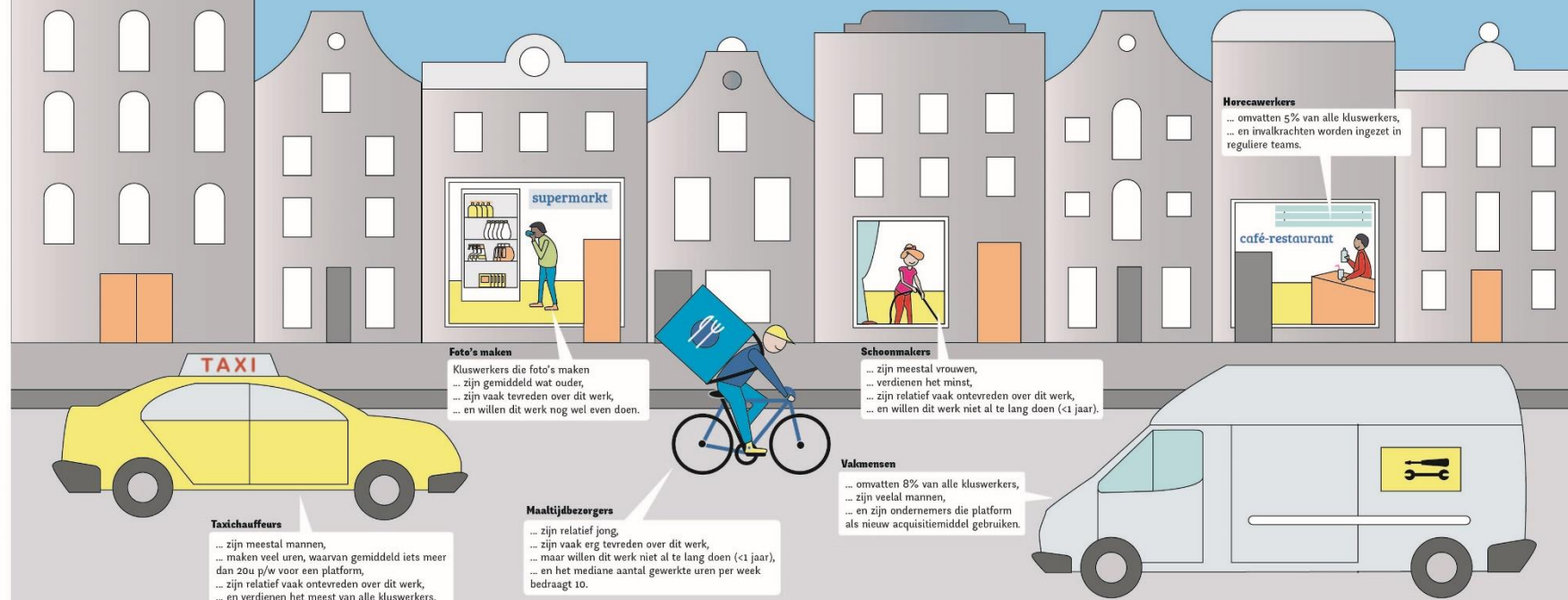


Versnippering van werk

- Relatief nieuw; wel vaak onderdeel van bestaand werk
- Vaak marginaal/bijverdiensten
- Werkers ervaren geen gemis aan sociale bescherming
- Zeker bij lage verdiensten zijn werkers vaak geen ondernemer en is geen sprake van (fictieve) dienstbetrekking
- Platforms zien mogelijkheden tot uitbreiding naar andere sectoren.

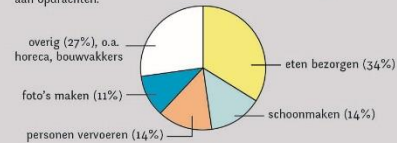


De kluseconomie in Nederland



Omvang en inkomen

Ongeveer **0,4%** van de beroepsbevolking (ongeveer **34.000 personen**) is 'kluswerker': zij verrichten fysieke arbeid en komen via een app of website aan opdrachten.



De **doorsnee kluswerker** werkt 11 uur per week en verdient dan €300 per maand. Dat is een mediaan uurtarief van €13. De onderlinge verschillen zijn echter groot.

Groei en potentie

Door opkomst van internet en smartphones is er een stevige groei van de kluseconomie geweest.

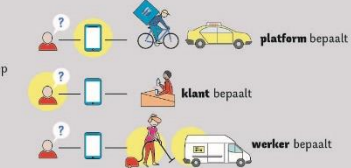


De meest platforms zijn nu verlieslatend en proberen marktaandeel te veroveren: ze hebben de ambitie om binnen enkele jaren in omvang te verdubbelen. Als het matchen van vraag en aanbod duurder wordt door ontwikkelingen in wet- en regelgeving kan dit de groei remmen.

Werkverdeling: 3 vormen



Vaststellen tarief: 3 situaties



Consequenties

In hoeverre is werk in de kluseconomie anders dan bestaand werk, en wat zijn de juridische implicaties daarvan? Door de diversiteit van de kluswerkers, heeft niet elke kluswerker met dezelfde consequenties te maken. Voor elk type kluswerker is daarom een thema geïdentificeerd. Deze worden uitgewerkt in Hoofdstuk 5 van het bijbehorende rapport.

Consequentiethema's: Werkgeverschap Bemiddeling Kwetsbaar werk Vernippering

seo economisch onderzoek

Deze infographic hoort bij SEO-rapport 2018-30, 'De opkomst en groei van de kluseconomie in Nederland'.